

BIBLIA

SACRA

CVM GLOSSIS INTERLINEARI
ET ORDINARIA.

Nicolai Lyran Postilla, ac Moralitatibus, Burgensis Additionibus,
& Thoringi Repllcis;

In quibus, quantum laboris ac diligentiae præter omnes ad hanc diem impressas in Vetus ac No-
uum Testamentum Glossarum editiones, tam in Annotationibus, Scripturæ allegationibus,
Canonumq; Concordantijs, quàm in Sanctorum Patrum & aliorum sententijs atque authori-
tatibus citandis in marginibus præstitum sit, ad omnium studiosorum commoditatem, quilibet
ex nostra Præfatiuncula, quam quidem tanquam necessariam istius operis Clauem sequens sta-
tim indicabit pagina, facile intelliget.

TOMVS PRIMVS.

Continet Pentateuchum, nempe Genesim, Exodum, Leviticum, Numerum, & Deuteronomium.

*Donatus M. S. S. S. S.
Christi in la. S. S. S. S.
Salvatoris C. S. S. S.
Christi.*

VENETIIS. MDLXXXVIII.
Cum licentia Superiorum.

Ad Christianum Lectorem.

GLOSSAM Ordinariam in BIBLIA Sacra a uiris doctissimis contextam, iam animis hominum penè elapsam, ac multis annis ob sumptuum ac laborum magnitudinem à Typographis omissam, in lucem reuocare studuimus, sed noua quadam illi prius forma & facie inducta, mendis omnibus repurgata, ac tali iam restituta nitore, ut nihil amplius in ea uel excultius, uel absolutius desiderari possit. Cum enim ante hac sanctorum patrum & aliorum, qui sparsim citantur in opere, auctoritates atque sententiæ prorsus indistinctè absque vlla locorum, ex quibus illæ decerpæ fuerant, mentione recitarentur, nos tomos, libros, capita, & id genus alia, quæ non paruo studiosorum commodo conducere arbitrati sumus, non sine maximis laboribus in marginibus tibi ostendi, quàm potuimus plenissimè, fidissimèque curauimus. Quæ ex Hebræis, aut Græcis codicibus aliquando corruptè citabantur, proprijs characteribus sunt à nobis nunc restituta. Vbi item à translatione nostra dissidet. Hæbraica veritas in veteri testamento, aut Græca in nouo, id nos in margine hoc signo † crucis diligenter annotauimus. Et ne quippiam in hac editione desideraretur, varias latinorum codicum lectiones eadem notula adicimus. Præterea — obelisco confodimus, quod in Hebræis uoluminibus non legitur. * Asterisco autem usi sumus, quoties Hæbræa plus habet quàm nostra translatio. Nihil superest (optime lector) nisi unum re præmonere, ut ubicunque de canonicis, uel non canonicis libris seu apochryphis scripturis tam in prima operis Præfatione, uel in Prologis seu Epistolis B. Hieronymi super Thobæ, Iudith, Sapientiæ, Ecclesiastici, Baruch, & Machabæorum libris, quàm in eorundem Prologorum, seu Epistolarum expositionibus, uel alibi mentionem fieri adinueneris, à decisione Sac. Conc. Trid. Sess. 4. Decreto de Cano. scrip. §. Sacrorum uero librorum, non discedas. Habes igitur breuibus hac in editione obseruanda, habes in edendo hoc opere sumptus nostros, labores haud exiguos, curam atque industriam maximam: tu si pij, atque grati hominis partes fouere niteris, placida fronte suscipito, quicquid longa tibi nostra tandem protulit diligentia, Vale.

Epleti sunt dies lugentium Moysen, & dies Domini appropinquavit, de quo dicitur: Melior est dies vna in atrijs tuis super milia. Vnde Moyses ad Aaron & ad filios eius qui reliqui erant: Capita vestra nolite nodare, & vestimenta vestra nolite scindere. Quasi, nolite lugere ne moriamini. Mors non sua peccatum est. Sacerdos magnus etiam ad patrem mortuum prohibetur accedere ne anima sacrificijs Dei macipata aliquo impediatur affectu. In euangelio quoque dicitur: Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. In Leuitico quoque additur: De sanctis non egredietur, & non contaminabitur sanctificatio Dei eius, quia sanctum oleum vnctionis super eum est. Postquam enim in Christum credidimus & vnctione eius accepimus, non debemus exire de templo. Ideo proposito Christiano, vt incredulitate gentilium misceamur, sed intrinsicus esse. Voluntati Domini ministrare.

a Et cor. Hinc videtur orta consuetudo, vt fidelibus mortuis, xxx. diebus pietatis officia persoluantur.

b *70. sal.* In scripturis suis testimonium ei perhibuit dicens: Propheti Deus suus. &c. vñ: Si crede. Mo. cre. for. & m.

c *Et non sar.* Hoc (vt fertur) Esdras de suo adiecit, qui bibliothecam à Chaldeis exuam diuino sentia reparauit, & libe-

ginta diebus, & completi sunt dies plangitium Moysen. Iosue vero filius Nun, repletus est spiritu sapientia, quia Moyses posuit super eum manus suas. Et obedierunt ei filij Israel, feceruntque sicut precepit Dominus Moysi. Et non surrexit propheta ultra in Israel sicut Moyses, quem noster Dominus facie ad faciem, in omnibus signis atque portentis, quae misit per eum, vt faceret in terra Aegypti Pharaoni & omnibus seruis eius, vniuersaq; terra illius, & cunctam manum robustam, magnaq; mirabilia, quae fecit Moyses coram vniuerso Israel.

ras quibus Iudaei nunc vtuntur inueniunt. G vnde & velox lingua appellatus est. c. *Et non sar.* Quia Moyses omnibus prophetis veteris Testa. praestantior. vnde Iudaei arroganter dicunt: Nos Moysi discipuli sumus. Sed postquam Dominus prophetarum incarnatus venit in mundum, omnis illa prior dignitas & umbra futurorum cessauit: quia lex & figura per Moysen data est gratia & veritas per Iesum Christum, qui est finis legis ad iustitiam omni credenti.

NIC. DE LY.

f a Iob hic consequenter ponitur conseruatio successoris. I. Iobus, qui facti confortamur dupliciter. **a** superiori, quia facti repletus spiritu sancto, quod narratur eum dicitur, **b** Reple. *Et ad inferiori per bonam obedientiam pupuli, quod narratur ibi: Et obedierunt ei &c.*

c Et non sar. hic consequenter ponitur conseruatio praedecessoris, quia dicitur scriptura Iosue repletum fuisse spiritu sapientiae: ex hoc videtur ipsum aequalem fuisse Moysi, ideo subditur. *Et non sar.* aequalis ei. **d** Quoniam non, id est loquens eum eo familiariter & ad voluntatem suam, sicut sciet bono loqui ad amicum suum.

e In omnibus, quia hoc & tanta mirabilia, & tam longo tempore, non fuerunt facta per alium prophetam in veteri lege.

Tomi primi finis; id est Pentateuci Mosayci, Glossa ordinaria, Lyrani postilla, Burgensis additionibus, Turingi Replis, Canonum concordantijs, Autorum citationibus, & alijs glossematibus illustrati.

VENETIIS M. D. LXXXVII.

